

BARBARA WOODOVÁ

• POD
AFRICKÝM
SLUNCEM

KLOKAN

Copyright © 1988 by Barbara Wood
Translation © Kristýna Kučerová, 1996
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu green city in the sun
přeložila Kristýna Kučerová
Redakční úprava Vlasta Kohoutová
Grafická úprava obálky Emil Křížka
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 1996
shop@alpress.cz
Vydání třetí, 2021

ISBN 978-80-7633-668-1

*Tato kniha je věnována
mému muži Georgovi,
s láskou.*

PODĚKOVÁNÍ

Mé díky si za svou laskavou pomoc zasluhují tito lidé v Keni:

V Nairobi: profesor Godfrey Muriuki a jeho žena Margaret, oba z Univerzity v Nairobi; Philip a Ida Karanjovi; Rašída Littová z Universal Safari Tours; Allen a Gachiku Gicherovi; doktor Igo Mann a jeho okouzující žena Erica; John Moller, který mě zasvětil do tajemství lovu; Valerie a Hemming Gulbergovi, pěstitelé kávy; zaměstnanci Keňského národního archivu, kteří mi usnadnili práci.

V Nyeri: Stavinder a Jaswaran Sehmiovi, z kterých se stali mí dobří přátelé; pan Che Che z hotelu Outspan; Irene Mugambi, která se se mnou podělila o svou nedocenitelnou znalost keňských žen.

V Nanyuki: pan a paní Jacobsonovi; pan Edmond Hoarau, generální ředitel Mount Kenya Safari Club, který nám tak zpříjemnil pobyt; Jane Tatham Warterová a její přítelkyně Elizabeth Ravenhillová; P. A. G. („Sandy“) Field za povznášející odpoledne vyprávění.

Mé díky dále patří i Terenci a Nicole Gavaghanovým za jejich nedocenitelný výklad, Timu a Rainie Samuelsovým, Marvinovi a Sjanie Holmovým, kteří nás jako první do problému zasvětili, a konečně Bobovi a Sue Morganovým ze Survival Ministries, kteří se s námi podělili o svůj domov v Kare, o své životní příběhy a lásku, kteří nám představili své keňské přátele a i v těch nejkritičtějších chvílích nám nabídli svou pomoc.

Abdul Selim, ten nejtrpělivější a nejveselejší řidič v celé východní Africe, zasluhuje mé zvláštní *asante sana*.

PŘEDMLUVA

Keňa vznikla vlastně náhodou.

V roce 1894 se Britové snažili dostat do Ugandy, strategického vojenského bodu na horním toku Nilu v srdci Afriky, a proto vybudovali z východního pobřeží Afriky do vnitrozemí k Viktoriinmu jezeru, bráně do Ugandy, šestisetmílovou železnici. Tak se stalo, že vlak projížděl pásem země obydlené jen divokou zvěří a válčícími kmeny, země, která se mohla zamlouvat pouze neohroženým cestovatelům a misionářům. Po svém dokončení se však ugandská železnice ukázala být danajským darem, který jen požírá peníze, a britská vláda tudíž hledala způsob, jak by si železnice dokázala na sebe vydělat. Brzy se ukázalo, že odpověď se skrývá v podpoře osídlování oblasti kolem trati.

Jako prvním bylo toto „volné“ území nabídnuto sionistickým Židům, kteří tehdy hledali trvalý domov. Ti je však, vedeni touhou odejít do Palestiny, odmítli. Byla proto zahájena kampaň na přilákání přistěhovalců z celého Britského impéria. Sepisovaly se smlouvy s domorodými kmeny, jejichž náčelníci o smlouvách nevěděli takřka nic a byli poněkud zmateni, co že tu bílý muž vlastně dělá. Pak vláda začala levně nabízet obrovské plochy „nevyužité“ divočiny každému, kdo byl ochoten přicestovat, usadit se tu a svůj pozemek zúrodňovat. Střední vysočina této země, ležící ve značné nadmořské výšce, byla chladná, bujná a úrodná a přitahovala celou řadu Britů z Anglie, Austrálie a z Nového Zélandu, kteří hledali nový domov, místo, kde by začali nový život.

Ačkoli Koloniální úřad neochvějně trval na tom, že tato oblast je jen protektorátem a jednoho dne, až se její původní černí obyvatelé naučí, jak jí vládnout, bude jim navracena zpět, v roce 1905, kdy na dva tisíce bělochů připadaly čtyři miliony Afričanů, britský komisař pro východoafrický protektorát vyhlásil protektorát „zemí bílého muže“.

PROLOG

„Doktorka Trevertonová?“

Debora se polekaně probudila. Nad sebou spatřila usměvavou tvář letušky společnosti Pan Am. Pak ucítila otřesy letadla, které jí napověděly, že začínají klesat nad Nairobi. „Ano?“ odpověděla dívce a přemáhala doznívající spánek.

„Dostali jsme pro vás vzkaz. Čekají vás na letišti.“

Debora ani nedýchala. „Děkuji,“ řekla. Zavřela znovu oči. Byla unavená. Let trval dvacet šest hodin – téměř bez přestávky, jen s přestupem v New Yorku a doplněním paliva v Nigérii. Čekají na ni. *Ale kdo?*

V kabelce měla dopis, který přišel před týdnem do nemocnice a který ji udivil. Odeslali jej z Misie lady Grace v Keni a žádali ji, aby přijela, protože Mama Wachera umírá a ptá se po ní.

„Proč by ses měla vracet, když nechceš?“ ptal se tehdy Jonathan. „Zahoď ten dopis. Ignoruj ho.“

Debora neodpověděla. Ležela v Jonathanově náruči a nedokázala ze sebe vypravit slovo. Nikdy by nepochopil, proč se musí vrátit do Afriky ani proč se toho zároveň tolik děsí. Důvodem bylo tajemství, jež skrývala i před ním, před svým budoucím mužem.

Když si Debora vyzvedla kufr a prošla celníci, spatřila za střeženým východem v čekajícím davu muže s tabulkou, na které bylo napsáno její jméno. DR. DEBORA TREVERTONOVÁ.

Chvilí si ho prohlížela. Byl to vysoký, dobře oblečený Afričan. Kikuju, usoudila Debora, muž, kterého misie vyslala, aby ji vyzvedl. Prošla kolem něho a zamávala na jedno taxi z řady u chodníku. Doufala, že tím získá nějaký čas, aby se mohla rozhodnout, zda skutečně vším tím znovu projde, zda se vrátí do misie a střetne se s Mama Wacherou. Řidič z misie prostě ohlásí, že doktorka Trevertonová nepřiletěla, takže ji nebudou očekávat. Ještě ne.

„Kdo *je* ta Mama Wachera?“ ptal se Jonathan, když s Deborou pozorovali mlhu valící se nad Sanfranciským zálivem.

Ale Debora mlčela. Nedokázala mu říct: „Mama Wachera je stará africká šamanka, která před mnoha lety proklela mou rodinu.“ Jonathan by se asi smál a utahoval by si z ní, že mluví tak vážně.

Jenomže to nebylo všechno. Mama Wachera zapříčinila, že Debora odjela z Keni a že dnes žije v Americe. A vše se točilo kolem tajemství, které před Jonathanem tak pečlivě skrývala. O jedné kapitole ze své minulosti nikdy nepromluví, ani po svatbě.

Taxi se řítilo nocí. Byly dvě hodiny ráno, tma a chladno, rovníkový měsíc vykukoval mezi větvemi trnovníků s plochými korunami. Hvězdy nad hlavou vypadaly jako prach. Debora se ponořila do svých myšlenek. *Všchno hezky popořadě*, připomínala si. Od okamžiku, kdy dostala dopis žádající, aby přijela, postupovala Debora malými krůčky a pokoušela se nemyslet na to, co ji na konci této cesty čeká.

Ze všeho nejdříve Jonathana požádala, aby převzal její pacienty. Měli společnou chirurgickou praxi a ordinaci. Obchodními partnery se stali ještě před tím, než se rozhodli pro partnerství manželské. Pak Debora zrušila své přednášky na lékařské fakultě a sehnala za sebe náhradu do předsednictva výroční lékařské konference v Carmelu. Schůzky domluvené na příští měsíc ponechala beze změny, protože do té doby bude už dávno doma.

Nakonec si zařídila na keňském velvyslanectví vízum – byla nyní americkou občankou a neměla už keňský pas –, zakoupila tablety proti malárii, nechala se očkovat proti choleře a žluté zimnici a před osmadvaceti hodinami – jako zázrakem – konečně nastoupila na sanfranciském letišti do letadla.

„Hned jak se dostaneš do Nairobi, tak mi zavolej,“ připomínal Jonathan, když ji pevně objímal u východu k odletu. „A volej mi potom každý den. Brzy se vrať, Deb.“

Políbil ji, dlouze a tvrdě, před ostatními cestujícími, což se k němu vůbec nehodilo. Jako kdyby ji tím chtěl přimět k návratu.

Taxi jelo po tmavé, opuštěné dálnici. Velkou rychlostí vyjelo ze zatáčky; reflektory na okamžik ozářily nápis na tabuli u silnice: VÍTEJTE V NAIROBI, ZELENÉM MĚSTĚ PLNÉM SLUNCE.

Deboře se sevřelo srdce. Ten nápis ji vyburcoval z otupělosti, do které ji ukolébál dlouhý let. *Přijela jsem domů*, pomyslela si.

Hotel Hilton se vypínal jako zlatavý sloup světla ze spícího města. Taxi dojelo k jasně ozářenému vchodu a africký portýr ve vínovém kabátě a cylindru přispěchal, aby jí otevřel dveře. Když vykročila do chladné únorové noci, řekl: „Vítejte, madam.“ Debora se přistihla, že mu nedokáže odpovědět.

Najednou se začala rozpomínat. Jako malá doprovázela svou tetu Grace na nákupy do Nairobi. Vždy stávala na chodníku a civěla na

taxíky brzdící u vchodů pohádkových hotelů. Vystupovali z nich *turisté*, úchvatní lidé ze vzdálených končin ověšení fotoaparáty, s novými naškrobenými khaki obleky na safari. Vzrušeně se smáli, obklopeni hromadou zavazadel. Malá Debora je fascinovaně pozorovala, zajímali ji, záviděla jim, přála si patřit do jejich báječného světa. A teď tu stojí, platí taxikáři a kráčí za portýrem po mramorových schodech k naleštěným skleněným dveřím, které před ní otevřel.

Deboře přišlo najednou té mladé dívky líto. *Jak se mylila.*

Recepční byli mladí Afričané v elegantních červených uniformách, mluvili dokonalou angličtinou. Debora si všimla, že dívky mají vlasy spletené do nespočetných pevných copánků, upravených do složitých účesů. Patrně se rozhodly své vlasy obětovat. Ve čtyřiceti budou téměř bez vlasů – cena za luxusní keňskou módu.

V recepci doktorku Trevertonovou srdečně přivítali. Usmála se, ale moc nemluvila, její tvář jako by zakrývala nehybná maska. Debora nechtěla, aby znali pravdu, nechtěla se prozradit svým britským přízvukem. Před nimi stála štíhlá žena těsně po třicítce, která v modrých džínách a v moderní košili vypadala velmi americky. Nemohli tušit, že ona vlastně vůbec není Američanka, že je čistá Keňanka jako oni, která mluví jejich rodným jazykem k nerozeznání od domorodců.

V pokoji ji čekal košík čerstvého ovoce, rozestlaná postel a na polštáři mentolová čokoláda ve stříbřitém obalu. Na hotelové vizitce stálo: „*Lala salama* – spěte sladce.“

Portýr jí ukázal postel, minibar a televizi. Debora zalovila v drobných, které dostala dole ve směnárně, a snažila se upamatovat, jaký je právě směnný kurz. Podala mu dvacet šilinků a z jeho úsměvu poznala, že je až příliš štedrá.

A pak osaměla.

Došla k oknu a vyhlédla ven. Spatřila jen temné obrysy města zahaleného nocí. Bylo ticho, chodníky vydlážděné, jen občas projelo pod okny auto. Nairobi – město, se kterým se Debora rozloučila před patnácti lety.

Tenkrát si osmnáctiletá Debora, rozzlobená a vyděšená, přísahala, že se do téhle země už nikdy nevrátí, a k letadlu šla rozhodnuta najít si nový domov, nové místo na slunci. V následujících letech tvrdě pracovala, aby se proměnila a osvobodila se od Afriky, kterou měla v krvi. Nakonec se usadila v San Francisku, s Jonathanem. Zde našla útočiště a muže, který jí dokázal být oporou.

Ale pak přišel ten dopis. Jak ji ty jeptišky našly? Jak se dozvěděly, že žije v San Francisku, že pracuje právě v této nemocnici? Sestry z mi-sie stálo pátrání určité spousty obtíží a peněz. Proč? Protože ta sta-řena konečně umírá?

Proč chce vidět právě mě? ptala se Debora sama sebe, pohroužená v myšlenkách u okna. *Vždycky jsi mě nenáviděla, Mama Wachero, vždycky jsi ke mně cítila zášť, protože jsem Trevertonová.*

Co já mám společného s tvými posledními chvilkami?

„Naléhavé,“ stálo v dopise. „Okamžitě přijďte.“

Debora se opřela čelem o chladivé sklo. Vzpomínala na své po-slední dny v Keni a na hrozivá slova šamanky. Se vzpomínkami se však vrátila i dávná bolest a slabost, o kterých si Debora myslela, že se jich jednou provždy zbavila.

Vešla do koupelny a rozsvítila. Napustila vanu horkou vodou, pro-voněla ji pěnou do koupele značky Nivea, kterou dodával hotel Hil-ton, a zahleděla se na sebe do zrcadla.

Tohle byla její skutečná tvář, poslední z celé řady tváří, byla s ní spo-kojená. Před patnácti lety, když přijela poprvé do Ameriky, měla pleť dotmava opálenou, černé vlasy krátce stočené pod ušima a na sobě jed-noduché šaty bez rukávů z keňské bavlny a sandály. Nyní měla pleť ble-dou, po dlouhých letech, kdy se záměrně vyhýbala slunci, a vlasy rovné, sepnuté zlatou sponou a spuštěné na záda. Košile i kalhoty nesly návr-hářskou značku, stejně jako drahé sportovní boty. Ze všech sil se sna-žila vypadat americky, jako běloška.

Protože *je* přece běloška, připomínala si.

A pak si vzpomněla na Christophera. Poznal by ji?

Po koupeli si Debora zabalila dlouhé mokré vlasy do ručníku a usedla na okraj postele. Zjistila, že se jí nechce spát, vyspala se dost v letadle.

Natáhla se po své tašce, kterou nespustila z očí od okamžiku, kdy odletěla ze San Franciska. Kromě pasu, zpáteční letenky a cestovních šeků v ní měla něco mnohem cennějšího.

Vyndala malý balíček v hnědém papíře převázaný provázkem a polo-žila jej vedle sebe na postel. Rozbalila jej a roztřídila jeho obsah: obálku s vybledlými fotografiemi, svazek dopisů svázaný stuhou a deník.

Chvilí z té hromádky nemohla spustit oči.

Tohle bylo její dědictví, to jediné, s čím odletěla z Afriky, to jediné, co zbylo z kdysi hrdé – a neblaze proslulé – rodiny Trevertonů. Fo-tografie neprohlížela od té doby, kdy je před patnácti lety zalepila do obálky, dopisy nečetla od toho děsivého dne, kdy jí Mama Wachera

vmetla do tváře ta hrozná slova, a starý, v kůži vázaný, ohmataný deník, jehož první zápis pocházel z doby před osmašedesáti lety, Debora nikdy neotevřela. Na jeho deskách bylo vytištěné zlatými písmeny jméno TREVERTON.

Jméno, které v Keni účinkovalo jako kouzlo. Debora si všimla výrazu ve tvářích mladých Afričanů dole, když se zapisovala a vyslovila své jméno: krátký, udivený pohled, pak okamžik nevěřícího, okouzleného překvapení, a potom nevyhnutelné rozpaky a napjatý úsměv, který měl zamaskovat nenávist a odpor vyvěrající z toho *ostatního*, za čím Trevertonovi stojí. Debora byla na tyhle pohledy zvyklá jako dítě a celkem ji nepřekvapilo, že se zde s nimi setkává i po letech.

Bývaly doby, kdy toto jméno v Keni uctívali. Hotel, v němž se Debora ubytovala, stál blízko široké ulice, bývalé třídy Lorda Trevertona. Dnes je pojmenována po Josephovi Gicheru, kikujském mučedníku z boje za nezávislost. V taxíku projela kolem bývalé Trevertonovy střední školy, na které spatřila nový nápis: STŘEDNÍ ŠKOLA MAMA WANJIRU.

Jako by se snažili vymazat vzpomínku na nás z tváře světa, pomyslela si.

Ale Debora věděla, že ani sebevětší „pokenšťování“ nedokáže zahladit stopy, které v této zemi Trevertonovi zanechali. Příliš do ní vrostli, stali se součástí její duše, jejího osudu. Misie, kde teď leží umírající Mama Wachera, se jmenuje Misie naší lady Grace. Nazvaly ji tak katolické sestry před mnoha lety, když jim ji Debořina teta odkázala. Předtím to byla jen Graceina misie, pojmenovaná po ženě, která ji založila a jejíž jméno samo znamenalo milost, po Grace Trevertonové, proslavené průkopnici veřejné zdravotní péče v Keni.

Doktorka Grace Trevertonová, stejná legenda jako její okázalý bratr hrabě, založila tuto misii před osmašedesáti lety v divočině Centrální provincie. Právě ona vychovala Deboru, jako by byla její skutečnou matkou, a zemřela s hrozivým tajemstvím, uzamčeným ve svém srdci. Debora věděla, že teta Grace prožila mnohé, byla svědkem a součástí triumfu i hanby Trevertonů, viděla Keňu stoupat k výšinám, upadat a znovu se vzmáhat.

Debora natáhla ruku a téměř ustrašeně se dotkla předmětů na posteli. Fotografie – jen stěží se upamatovala na osoby na obrázku. *Christopher; ještě chlapec, zdaleka ne muž. Škoda, že takovou fotografii nemám.* A dopisy – vybavila si z nich jen pár zdrcujících řádek. Nakonec deník, všechno, co jí zbylo po tetičce Grace.

Debora ten deník nikdy nečetla. Když Grace zemřela, byla tak zdrčená smutkem, že jej nedokázala otevřít, později se rozhodla odvrátit se od rodiny i od minulosti, jejímž symbolem byla tato kniha. Nyní deník zvedla a držela v dlaních.

Měla pocit, jako by z něj sálala energie. Trevertonovi! Na veřejnosti elegantní, nepředstavitelně bohatí příslušníci aristokracie, veselí hráči póla, skutečné ozdoby společnosti, první z osadníků východní Afriky. V soukromí však rodina trýzněna tajemstvím, utrpením ubohého chlapce, který byl její hanbou, senzačním soudním procesem, o kterém psaly s palcovými titulky noviny po celém světě, zakázanými láskami a touhami, a ještě temnějšími záhadami, o kterých se mluvilo v souvislosti s lidskou obětí a vraždou. A pověrami – Mama Wachera a její kletba.

A Christopher, napadlo Deboru. Můj hezký, milý Christopher. Stali jsme se i my obětí osudu Trevertonovy rodiny?

Otevřela obálku a vyndala fotografie. Bylo jich sedm. Ta vrchní byla z roku 1963, byla pořízena těsně před tím, než Keňa získala nezávislost a než nastal konec světa, ve kterém žila. Byla to skupinová fotografie ze starého fotoaparátu Box Brownie. Stály tu čtyři děti, podle výšky, Christopher byl největší a nejstarší – jedenáct let. Vedle něj stála Sára, jeho sestřička, stejně stará jako osmiletá Debora uprostřed. Posledním byl Terry Donald, desetiletý robustní chlapec v loveckém khaki obleku.

Debora se upřeně zahleděla na usměvavé tváře a oči se jí zalily slzami. Čtyři bosé, špinavé a šťastné děti, stojící uprostřed stádečka koz a kuřat, které jako by unikly péči dospělých, neuvědomovaly si změnu, která se kolem nich chystá a která otřese jejich světem. Čtyři děti – dvě africké a dvě bílé – nejlepší přátelé.

Sáro, má nejdražší přítelkyně, přemítala Debora smutně. *Vyrůstaly jsme spolu, hrály jsme si společně s panenkami, společně jsme objevovaly chlapce.* Sára, černá krasavice, která se s Deborou dělila o své sny. Byly jako sestry, plánovaly si společně budoucnost. Stará šamanka je však rozdělila. Co se stalo se Sárou? Je stále ještě v Keni?

Debora vzala další fotografii. Byla na ní teta Grace někdy ve třicátých letech – milá, oválná tvář, úsměv, jemné nakulmované vlasy, které se jí kolem hlavy leskly jako svatozář. Debora nemohla uvěřit, že Grace Trevertonovou kdysi prohlašovali za příliš „mužskou“. Tuto obdivuhodnou ženu znali všichni – kromě toho, že založila svou misi, napsala i knihu s názvem *Lékařem sám sobě*, která byla poprvé vydána

před osmapadesáti lety, pravidelně doplňována a přetiskována a dodnes patří k nejužívanějším zdravotnickým příručkám třetího světa.

Na dalším obrázku byl tmavý, hezký muž na poníku při pólu. Valentin, hrabě z Trevertonu. Debořin dědeček, muž, kterého nikdy nepoznala. I z tohoto malého, lehce rozostřeného snímku pochopila, co na něm všichni viděli – byl nápadně přitažlivý, podobný Laurenci Olivierovi. Na zadní straně stálo „červenec 1929, den, kdy jsme obědvali s Jeho královskou Výsostí princem z Walesu, Edwardem“.

Čtvrtá fotografie byla bez data i bez popisu, ale Debora věděla, kdo na ní je – Rose, hraběnka z Trevertonu. Vypadalo to jako momentka, Rose hleděla do objektivu překvapeně přes rameno. Byl to takřka nadčasový snímek – v jednoduchosti jejích bílých gázových šatů, nedbalém naklonění bílého slunečníku, ve vlasech mladistvě rozpuštěných na ramena, i když jí v té době muselo být už kolem třiceti. Debora se nemohla odtrhnout od jejích očí, od podivně melancholického pohledu pronásledované oběti, který v člověku vzbuzoval otázku, jaká bolest tuto ženu postihla.

Debora se nemohla odhodlat k pohledu na poslední tři fotografie. Pokoj se začínal plnit duchy, duchy lidí dávno mrtvých i ještě živých. Kde je třeba právě teď Sára? Sára se svými sny a ambicemi! Obdařená uměleckým talentem, který Deboru ohromoval a který jí záviděla. Sára snila o tom, že vytvoří v módě nový „keňský“ styl. Snila o slávě a o bohatství a Debora ji překotně opustila právě ve chvíli, kdy neměla pevnou půdu pod nohama.

Sára Wachera Mathenge, pomyslela si Debora. *Má sestra...*

Pak si vzpomněla na Terryho Donalda, brunátného hezkého chlapce, jehož rod vzešel z prvních dobrodruhů a objevitelů černého kontinentu – poslední z rodu bělochů narozených v Keni, kteří měli savany, džungle a lov v krvi.

A nakonec Christopher.

Debora uložila fotografie zpět do obálky.

Je Christopher stále v Keni? Před patnácti lety ho opustila bez slůvka vysvětlení. Ani mu vlastně neřekla, že odjíždí. Chtěli se brát, měli se rádi. Ale ona ho opustila, stejně jako Sáru, a ani se neohlédla.

Debora si najednou uvědomila, že se do Afriky nevrátila kvůli umírající stařeně, ale s nadějí, že znovu najde samu sebe, své přátele.

Všechno bylo najednou jasné. V San Francisku na ni čekal Jonathan. Debora však ve skrytu duše cítila, že ještě váhá zavázat se, učinit poslední a konečný krok k němu a k rodině, ve kterou společně

doufali. Nejprve se musí vypořádat s minulostí a ujasnit si svou přítomnost. Jonathan toho o Debořině minulosti a o jejím hledání vlastního já mnoho nevěděl. Nevěděl nic o Christopherovi ani o bolestné pravdě, kterou Debora před lety poznala. Nikdy mu nic neřekla ani o svém objevu, o tom, že před patnácti lety odhalila, že Mama Wachera, ta africká šamanka, je vlastně její babička.

Vzala znovu do ruky deník tety Grace. Náhle zatoužila přechíst si jej. Jako by ji jeho stránky přitahovaly magnetem. Zachvěla se při pomýšlení, co vše v něm může objevit, ale možná tam najde i odpověď, klíč ke klidu ve své duši.

Oči se jí zastavily na první straně, na vybledlém inkoustem zapsaném datu: 10. února 1919. Deboru napadlo: *Možná tohle byla ta nejkrásnější doba, tehdy byla Keňa mladá a nevinná, lidé věděli, za čím se ubírají, jejich touhy byly křišťálově čisté a jejich srdce upřímná. Muži a ženy, kteří sem tenkrát přišli, byli plni odvahy a dobrodružného ducha, nebyli to obyčejní lidé, hnala je touha objevovat, stvořit pro sebe a pro své děti novou zemi.*

Jsou částí mé duše, bez ohledu na to, jak jsem se snažila od nich utéct, žijí ve mně. Ale jsou tu i ti druzí, ti, kteří tu obývali půdu svých dávných předků, když přišli bílí cizinci. I oni jsou mou součástí...

— ČÁST PRVNÍ —

1919

1

„Pomozte! Potřebujeme doktora! Je tu někde ve vlaku doktor?“

Grace Trevertonová zaslechla rozruch, otevřela okénko svého kupé, vyklonila se a spatřila příčinu neočekávané zastávky. U kolejí ležel člověk.

„Co se děje?“ zeptala se lady Rose, když její švagrová sáhla po své lékařské kabele.

„Je tam raněný.“

„Ach bože.“

Grace se na okamžik zastavila, než vystoupila z vozu. Rose nevypadala dobře. Za poslední hodinu povážlivě pobledla. Urazili sotva osmdesát mil z přístavu Mombasa a do Voi, kde se mají zastavit na večeri, to ještě chvíli potrvá. „Měla bys něco sníst, Rose,“ řekla Grace a významně pohlédla na Fanny, Roseinu služebnou. „A taky se něčeho napij. Já se jen rychle podívám na toho ubožáka.“

„Jsem docela v pořádku,“ řekla Rose, popadajíc dech. Osušila si čelo navoněným kapesníkem a ruce složila na břicho.

Grace ještě chvíli váhala. Kdyby se něco přihodilo, hlavně s miminkem, nemohla se spolehnout, že to Rose přizná. Grace pohlédla na Fanny, jako by říkala: *Zůstaň u své paní*. Pak spěšně vyšla z vagonu.

Okamžitě ji pohltilo pouštní slunce a prach. Po týdnech strávených na palubě lodi a po posledních hodinách v těsném vlakovém kupé pocítila Grace slabou závrať z rozlehlého afrického nebe.

Kolem potlučeného muže stála skupinka lidí, mluvících směsicí angličtiny, hindštiny a svahilštiny. „Dovolíte, prosím?“ řekla Grace a snažila se protlačit blíž.

„Nechodte tam, slečno. To není pohled pro dámu.“ Jeden muž se otočil, aby ji zastavil a překvapeně zvedl obočí.

„Možná bych mohla pomoci,“ řekla a obešla ho. „Jsem lékařka.“

Ostatní se k ní překvapeně otočili a všichni ztichli, když poklekla vedle zraněného. Ještě nikdy neviděli tak podivně oblečenou ženu.

Grace Trevertonová měla na sobě bílou košili s černou kravatou, černé, na míru šité sako, tmavě modrou sukni, která jí sahala až po kotníky, a – co bylo nejpodivnější – černý sametový třírohý klobouk s širokou krepou. Byla to uniforma důstojníka ženského oddílu Královského námořnictva, kterou tihle muži z kolonie, žijící v divočině bez jakéhokoli styku s Britským impériem, nepoznali.

Udiveně pozorovali, jak bez mrknutí oka a bez jakéhokoli náznaku mdloby zkoumá ošklivé rány na těle toho muže. Vždyť ten chlap je samá krev, říkali si v duchu, a tahle podivná ženská se chová, jako by nalévala čaj!

Muži začali mručet. Grace jim nevěnovala pozornost, snažila se pomoci domorodci v bezvědomí, oděnému v kůžích a korálcích, který se stal zřejmě obětí lva. Když mu dezinfikovala a obvazovala rány, zaslechla tlumené hlasy mužů kolem sebe a vycítila posun v tónu jejich řeči.

Někteří byli jejím chováním šokováni, ba pohoršeni, jiní se dobře bavili. Hlasy všech však zněly pochybovačně. Žádná skutečná dáma, slýchala Grace už od dob, kdy nastoupila na lékařskou fakultu v Londýně, by se nezapletla do něčeho tak nepřijemného. Chová se na-prosto nevhodně! Ovšem tito muži nemohli vědět, že rány ubohého Afričana nejsou ničím v porovnání se zraněními, která Grace ošetřovala na palubě nemocniční lodi při evakuaci Gallipoli.

„Musíme ho naložit do vlaku,“ řekla, když už pro něj nemohla víc udělat.

Nikdo se nepohnul. Grace zvedla hlavu. „Potřebuje náležitě ošetření. Ty rány se musí zašít. Ztratil mnoho krve. Tak proboha, nestůjte tady!“

„Ten už má dost,“ ozval se čísi hlas.

„Stejně nevíme, kdo to je,“ řekl další.

„Masaj,“ pronesl třetí, jako kdyby tím vysvětlil vše. Grace se vztyčila. „Dva z vás ho vezmou a odnesou do vlaku. Ihned!“

Nejistě se pohnuli. Několik mužů se otočilo a odešlo. Zbýlí hleděli jeden na druhého. Kdo je, že jim poroučí? Znovu se na ni podívali. Byla ale náramně hezká a opravdu vypadala jako dáma.

Nakonec dva muži zvedli domorodce a uložili ho do brzdařského vozu. Když se Grace vydala zpět ke svému kupé, zaslechla pochechtávání a povšimla si, že někteří na ni hledí s neskrývaným opovržením.

Ve vagonu však čekal jiný muž, opálený a usměvavý, aby jí pomohl na nemožných schůdcích. „Nic si z toho nedělejte,“ řekl, když se do-tkl okraje jejího klobouku. „Jsou sto let za opicemi.“

Grace se vděčně usmála, na okamžik se zastavila na malé plošině a pozorovala ho, jak odchází do vagonu druhé třídy.

Vrátila se na své místo a zastihla Rose, jak se ovívá s pohledem upřeným z okna.

Grace se natáhla a dotkla se útlého zápěstí své švagrové. Nahmatala silný a stálý tep. Pak sáhla Rose pod gázové letní šaty na břicho. Se znepokojeným výrazem usedla na své místo. Dítě sestoupilo k pánvi.

„Rose,“ řekla opatrně, „kdy to miminko pokleslo?“

Lady Rose vzhledla od okna a zamrkala, jako by se vracela zdaleka, z pláně mezi trnovníky a vyschlým křovím. „Když jsi byla venku,“ řekla.

Grace se snažila zakrýt své náhlé obavy. Rose musí zůstat především v klidu a nesmí se rozrušit. A tahle cesta tomu příliš nepomáhá.

Otevřela láhev minerální vody, naplnila stříbrný pohár a podala jej své švagrové. Rose se napila právě ve chvíli, když sebou vlak trhl a pomalu se rozjížděl, takže trochu vody rozlila. Grace se zatím snažila uvažovat.

Dítě sestoupilo příliš brzy. Více než měsíc před předpokládaným datem porodu. Znamená to, že něco není v pořádku? Za jak dlouho může začít porod? *Určitě máme ještě čas!* pomyslela si s pochybnostmi o tomto žalostném vláčku s oddělenými kupé. Jakmile se vlak rozjede, nedá se zastavit a pomoci se tu nedovolá.

Grace se zlobila sama na sebe. Neměla Rose tuhle cestu dovolit. Měla trvat na svém. Rose nebyla nikdy moc silná a náročná cesta z Anglie si vybírala svou daň. Jenomže Rose by se stejně nedala odradit. „Chci, aby se můj syn narodil v novém domově,“ trvala tvrdošíjně a nelogicky na tom bláznivém nápadu. Od té doby, kdy Valentin, její manžel a Gracein bratr, začal posílat dopisy přesvědčivě popisující okouzlující dům, který postavil ve střední vysočině Britské východní Afriky, byla posedlá myšlenkou, že dítě porodí právě tam. A Valentin ještě oslabil Graceino naléhání, že má Rose s cestou vyčkat až po porodu, když napsal, že na jejich příjezdu trvá, jelikož souhlasí se svou ženou, aby se jejich syn narodil v nové vlasti.

Grace mu napsala rozezenou odpověď, ale bratr i švagrová jako by ztratili zdravý rozum a rozhodli se uskutečnit svůj nereálný sen.

A tak obě ženy opustily Anglii a Bella Hill, rodinné sídlo v Suffolku, a vydaly se s veškerým svým majetkem a šesti sluhy na bezpečné poválečné moře, po kterém dorazily do právě demilitarizovaného, exotického a lákavého protektorátu Britské východní Afriky.

Lady Rose se nahnula dopředu a chvíli se probírala svými růžovými keři. Ačkoli zbylých pět služebných a rodinní psi cestovali ve vagonu druhé třídy, růžové keře doprovázely hraběnkou, jako by byly jejími dětmi. Grace je rozmrzele pozorovala; tyhle rostliny byly od jejich odjezdu z Anglie již několikrát příčinou nepohodlí. Pak ale zjihla, když viděla, jakou si o ně její švagrová dělá starost.

Už brzy bude mít dítě, jež se stane smyslem jejího života, pomyslela si Grace. Dítě, po kterém Rose tak zoufale toužila, i když jí specialista v Londýně řekl, že děti mít nemůže. Dítě, které, jak Grace doufala, přiměje jejího bratra, aby se konečně usadil.

Vzdychla a vyhlédla z okna. Valentin neměl nikde stání a tahle nezpracovaná země mu vyhovovala. Grace chápala, proč ho východní Afrika uchvátila, chápala jeho rozhodnutí ponechat Bella Hill v péči mladšího bratra, vydat se sem a z divočiny stvořit novou říši.

Možná ho tahle země zkrátí, pomyslela si Grace. Jízda vlakem ji pomalu uspávala. *Možná se z Valentina stane nový člověk.*

Když vlak vjížděl do stanice Voi a cestující se vyřítili k jídelně, snila Grace opět o nemocniční lodi a o Jeremym.

Kvůli Roseinu stavu nebylo vhodné, aby večerely s ostatními cestujícími, takže jim večeri přinesli do soukromí vagonu, kde je obsluhoval starší, důvěryhodně vyhlížející Afričan. S pohledem upřeným na jídelnu, jasně osvětlenou v tropické noci, snědla Grace trochu vařeného hovězího a kapusty. Pozorovala muže uvnitř, jak jedí z porcelánu a stříbra u stolů pokrytých bílými ubrusy a obsluhují je číšníci v bílých vestách. Noční vzduch byl prosycen šuměním jejich hovoru a smíchu a kouřem z doutníků. Grace jim záviděla.

Rose usrkla klaretu z křišťálové číše a tiše hovořila o svých plánech s novým domem. „Růže zasadím tak, abych je měla pořád na očích. A každou středu uspořádám přijímací den, budu zvát všechny příhodné dámy z okolí.“

Grace se na svou švagrovou shovívavě usmála. Nebylo nutné brát jí iluze, vždyť sama brzy pozná realitu nového života, až uvidí plantáž a zjistí, že její nejbližší sousedé bydlí míle daleko a že z těch „dam“, o kterých mluví, se vyklubou těžce pracující manželky farmářů, které budou mít na odpolední čaje jen málo času.

Její pozornost upoutalo cosi za oknem. Byl to muž, který jí pomáhal na schůdcích vagonu. Kontroloval překládání zásob z vlaku do jakýchsi vozů. Jak si Grace všimla, zásoby se skládaly z pušek

a z tábornické výstroje. *Takže je to lovec*, pomyslela si, *a vystupuje tady ve Voi*.

Zajímal ji, a tak ho pozorovala dál. Ve svém khaki obleku a tropické přilbě vypadal báječně. Když se najednou obrátil a střetl se s jejím pohledem, srdce jí poskočilo. Usmál se, vyšvihl se na koně, zasalutoval a odjel.

Grace ho sledovala, jak mizí ve tmě, a uvědomila si, že takhle vždycky dopadlo její setkání s muži – a vždy tak dopadne. Buď je uváděla do rozpaků, jako odpoledne, když nevěděli, jak se mají v její přítomnosti chovat, nebo v nich vyvolávala jakousi nevysvětlitelnou zlobu. V nejlepším případě se jí dostávalo komplimentů, jako od tohoto lovce, který ji považoval za rovnocennou mužům, a tudíž hodnu toho, aby se k ní choval jako ke kamarádovi.

Grace si vybavovala muže na nemocniční lodi, ty zraněné, které jim na palubu přivázeli každý den. Jak se k ní zpočátku báječně chovali, flirtovali s ní, protože ji považovali za zdravotní sestru. A jak se pak jejich postoj překotně změnil, když zjistili, že je lékařka a důstojnice k tomu: ten náhlý rozdíl a bezmezný respekt, ta neviditelná bariéra, kterou neuměla překročit.

Toho dne, kdy před devíti lety vstoupila na lékařskou fakultu, poučila ji starší kolegyně, doktorka Smytheová: „Brzy zjistíš, že tvůj nový titul pro tebe znamená požehnání i prokletí. Mnozí lékaři na tebe budou mít vztek, protože vnikneš do jejich žárlivě strážného bratrstva. Mnozí pacienti si budou myslet, že nejsi schopná praktikovat medicínu. Nebudeš žít normálním společenským životem, protože nezapadneš do žádné z přijatelných ženských rolí. Několik mužů tě postaví na piedestal a učiní z tebe cosi nedosažitelného. Jiní tě budou považovat za kuriozitu, za monstrum. Někteří z tebe budou mít strach, jiní legraci. Vstoupíš do mužského světa, aniž bys byla přijata za plnoprávného člena, a dostane se ti jen zlomku jeho privilegií.“

Alice Smytheová byla svobodná ještě ve svých šedesáti letech. Měla pravdu. Grace Trevertonové bylo nyní devětadvacet a pořád byla starou pannou.

Opřela se o sedadlo a zavřela oči.

Tohle byla ta „cena“, před kterou ji kdysi varovali, když doma oznámila svůj záměr studovat medicínu. Otec, starý hrabě, ji odmítl žít, bratři se smáli a předpovídali jí, že ztratí veškerou svou ženskost. Část jejich proroctví se vyplnila. Opravdu musela hodně obětovat. Teď už měla jen chabé vyhlídky na manželství i na děti. Je jí skoro

třicet, a přestože strávila dva roky na moři mezi tisíci vojáky, byla stále ještě panna.

Ale ne všichni muži jsou jako její bratři nebo ti hrubci v jídelně. Byl tu ten lovec, který si jí všiml, a předtím se Grace v Egyptě, kde sídlila za války její posádka, setkala s důstojníky, kultivovanými gentlemany, kteří respektovali její hodnost na výložkách a titul MUDr. před jejím jménem.

A byl tu i Jeremy.

Po pravdě řečeno, předpověď doktorky Smytheové připadala Grace mylná, když jí Jeremy navlékal na levou ruku zásnubní prsten. Ale její sen se rozplynul, když byla loď napadena torpédem a Jeremy zmizel v ledové, temné vodě Středozemního moře.

Nádobí od večere už bylo uklizeno a obě ženy čekaly na nástupišti, dokud jim neustelou lůžka. Stály u kolejí ve svěžím nočním vzduchu, kochaly se překrásným pohledem na hvězdy. Grace podpírala svou švagrovou pod paží. Nad horou Kilimandžáro vyjde každou chvíli měsíc v úplňku.

Anglie jí teď připadala nekonečně vzdálená, skoro jako by nikdy neexistovala. Je to tak dávno, co vyrazili ze Southamptonu. Tři týdny trvala cesta na východ, každým dnem ubývalo známých obrazů, nořili se stále hlouběji do neznáma. Nyní po válce Grace připadal Port Said podivně. Pomalu se sem začínali vracet turisté. Na palubu nastoupili venkované se svými cetkami a „zaručenými“ starožitnostmi, prodavači tu nabízeli jídlo a silné egyptské víno. Pak přišel Suezský průplav, obklopený drsnou suchou pouští, a Port Sudan s velkolepými karavanami velbloudů a Arabů v burnusech. Z Adenu, černé oázy v divočině, je parní lokomotiva vezla podél exotického somálského pobřeží k rozpálenému Indickému oceánu, kde oblohu ozářil karmínově zlatý západ slunce. A nakonec Mombasa, pobřeží Britské východní Afriky s vybělenými domy, kokosovými palmami, mangovníky, oslnivými květinovými keři a s Araby, kteří člověku prodali, na co si jen vzpomněl. Kam se poděla mlha Suffolku, vznešené staré kameny Bella Hill, alžbětinské hostince u venkovských cest? Patřily do jiného světa, do jiného času.

Grace pozorovala muže popíjející brandy a kouřící doutníky na verandě jídelny, kde čekali, až jim připraví lůžka a vlak se znovu vydá na cestu. Jaké sny je přivedly do této divoké a panenské země? Kterí z nich přežijí, kteří podlehnou? Co na ně čeká na konci této cesty? Ještě skoro celý den musí strávit na kolejích, než dojedou do Nairobi.